

Norvégia

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.10.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma

	01.07.	01.08.	01.09.	01.10.	01.11.	01.12.
fertőzöttek száma	52 967	54 612	NA	NA	55 473	55 901
kórházban kezelték	127	131	NA	NA	147	149
intenzív osztályon	28	32	NA	NA	34	34
lélegeztetőgépen	19	21	NA	NA	20	22
elhunytak	467	472	NA	NA	478	482
elvégzett tesztek	2 943 056	3 001 249	NA	NA	3 044 016	3 064 639

Forrás: www.fhi.no

Járványhelyzet állapota

Norvégiában a koronavírus-járvány első hulláma májusban tetőzött. Az ország határainak megnyitásával (2020. július 15.) a fertőzöttek száma növekedésnek indult. Augusztus végétől a koronavírus-járvány második hullámától kezdődően a fertőzöttségi ráta ugászerűen megnőtt. Az elmúlt héten a korábbiaknál lassabban nőtt a fertőzöttek száma, így országos szinten napi kevesebb mint 400 új fertőzöttet regisztráltak. A járvány továbbra is elsősorban a fővárost és az azt körülvevő Viken megyét érinti, ahol az új fertőzések kb. fele jelentkezik. A legfrissebb adatok szerint az R-szám 1,4 a tesztpozitivitás 2,2%.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

A koronavírus terjedésének megfékezése érdekében a norvég kormány **március 13-án** számos korlátozó intézkedést vezetett be. Többek között minden oktatási intézményt és óvodát, kulturális- és sportközpontot, uszodát, fodrászatot, kozmetikát, masszázsszalont, valamint minden olyan vendéglátóipari egységet bezártak, ahol csak alkoholárúsítás volt. **Március 16-tól** megerősített határellenőrzést vezettek be a belső schengeni határokon, részlegesen lezárták az ország kikötőit és repülőtereit.

A koronavírus-járvány első hullámát követően a norvég hatóságok június 15-ig a legtöbb korlátozást feloldották. A koronavírus-járvány második hulláma alatt az olyan egyszerű irányelvek, mint az 1 méteres védőtávolság, a tömegközlekedési eszközökön, a repülőtereken, valamint ahol az egy méteres távolság nem tartható a maszkhordás, a kézfogástól való eltekintés, a betegek otthon maradása, a gyakori kézmosás, a karantén szabályok még szigorúbb betartását kérik a lakosságtól a norvég hatóságok.

Nem javasolják a feltétlenül szükségesen kívüli külföldi utazásokat sem – amit a Külügyminisztérium szeptember 24-i bejelentése szerint legalább 2021. január 15-ig fenntartanak.

Szeptember 22-től maximum 10-en vehetnek részt Osloban magánpartin. Szeptember 29-től pedig maximum 50 fő részvételével lehet beltéri, nem ültetett rendezvényt tartani, az

éttermeknek pedig regisztrálniuk kell a vendégeket. Bergenben ugyanakkor enyhítenek szeptember 29-től, és privát rendezvényeken 20 fő részvétele válik megengedetté, az eddigi 10 helyett.

Október 12-től mentesülnek a karanténkötelezettség alól a nemzetközi sporteseményekre Norvégiába érkező külföldi sportolók. Október 13-tól 600 fő vehet részt labdarúgó mérkőzéseken három 200 fős csoportra osztva, az egyméteres távolság betartása mellett.

Az oslói vendéglátóipari egységeknél október 13-tól megszűnik az a szabály, miszerint legfeljebb hajnal fél 1-ig tarthatnak nyitva, az ország teljes területén pedig csak éjfélig szolgálhatnak fel alkoholt.

A 2020/2021-es tanév menetrendszerűen elindult, az iskolák és óvodák esetében a diákok személyes megjelenésével, a felsőoktatási intézményekben vegyes helyszíni és távoktatásban. Az óvodák és általános iskolák eltekinthetnek az 1 méteres távolság megtartásától, és teljes osztályok, ill. óvodai csoportok lehetnek együtt.

A járvány második hulláma intenzívebb az előzőhöz képest. Több helyütt az országosnál szigorúbb korlátozásokat vezettek be: Oslóban **november 10-től** minden beltéri rendezvény tiltott. A vendéglátóhelyeken tilos az alkohol felszolgálása. Emellett bezárásra kényszerültek az edzőtermek, mozik, színházak, uszodák és hasonló gyülekezésre alkalmas létesítmények. Hasonló intézkedéseket jelentett be a főváros vonzáskörzetébe tartozó Lillestrøm is. A karácsonyi időszakban is be kell tartani az öt fős vendégfogadási korlátot, de az ünnepek alatt két nap ezt a számot 10 főre lehet emelni, az egyméteres távolság és egyéb elővigyázatossági intézkedések betartása mellett. A magas kockázatú területekről érkezőknek két méter távolságot kell tartaniuk az érzékeny csoportba tartozó személyektől.

Január 21-ig meghosszabbították az országosnál szigorúbb oslói korlátozásokat. Ennek értelmében többek között tilos minden hivatalos beltéri rendezvény, legfeljebb 200 főig lehet kültéri rendezvényeket tartani, de alapvetően azok elhalasztását kérik, zárva tartanak a színházak, mozik, edzőtermek, uszodák, ill. előírt a maszk használata a hivatalos intézményekben és a tömegközlekedésen. 10 fő továbbra is engedélyezett privát eseményeken.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Norvégia export tilalmat kizárólag egészségügyi és gyógyszerkészítményekre rendelt el. Más export vagy import korlátozásra, ideiglenes vám bevezetésére ezidáig nem került sor.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Norvégiában a közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás fennakadás nélkül működött az elmúlt időszakban.

A vámhatóság a vámnyilatkozat benyújtásának határidejét azon üzleti szereplők számára, akik közvetlen szállítással foglalkoznak a koronavírus-járvány kitörésének hatására 10 nappal 30 nappal hosszabbította. Az áru címzettje így rendelkezhet a hivatalosan még el sem vámozt áru felett. Ezzel az ideiglenes vámrendelet módosítással a hatóság biztosította, hogy a kritikus szállítmányok zökkenőmentesen megérkezzenek és gyorsan fel is használhatók legyenek.

Gazdasági kilátások

A monetáris politikát gyakorló Norvég Központi Bank (Norges Bank) legfrissebb elemzése szerint, a koronavírus-járvány miatt a norvég gazdaságban olyan súlyos a helyzet, hogy annak mielőbbi talpra állítása érdekében minden szükséges lépést meg kell tenni. A norvég gazdaságnak ugyanakkor nem csak a koronavírus-járvány negatív hatásaival kell szembenézni, hanem egyszerre kell megbirkóznia az alacsony olajár és a norvég korona árfolyam ingadozásának hatásaival is.

A jegybank legfrissebb, 2020-ra vonatkozó előrejelzése szerint Norvégiában a szárazföldi termelékenység 5,2%-kal fog csökkenni. Norvégia vezető bankjának (DNB) előrejelzése szerint ugyanakkor jövőre körülbelül 5%-os emelkedés várható, majd 2022-2023 között a növekedés pedig 1,6-3,8% között fog alakulni. Norvégia hazai összterméke 1,9 százalékkal csökkent már az idei első negyedévben a tavalyi utolsó negyedévhez képest.

A Jegybank elemzése szerint a munkanélküliségi ráta a tavalyi 2,3%-ról 6,3%-ra fog emelkedni az év végére. A Munkaügyi és Jóléti Igazgatóság (NAV) adatai szerint március 10-én összesen 106 200 személyt regisztráltak álláskeresőkként a NAV-nál, négy héttel később (április 7-én) ugyanez a szám 432 700 személyre növekedett, tehát megnégyszereződött. Ez a szám tartalmazza a teljesen munkanélküliek mellett azokat is, akik csak időszakosan váltak munkanélkülivé. Ebben az időben a norvégiai munkaerő 15,3% -át regisztrálták álláskeresőként a NAV-ban, szemben a válság előtti 3,8% -kal. Azóta a helyzet javult, különösen azután, hogy április végén megkezdték a fertőzéspelvezési intézkedések enyhítését. Május végén a munkanélküliségi ráta 12,6%-ra (355 400 fő), június végén 9,6%-ra (272 400 fő), július végén 8,2%-ra (232 700 fő) mérséklődött. A legfrissebb adatok szerint jelenleg a munkanélküliségi ráta októberben 6,7%-ra (194 800 fő) mérséklődött. Azonban április óta most először kezdett el emelkedni a munkanélküliek száma az országban, melynek oka a koronavírus-járvány második hullámának megfékezése céljából bevezetett korlátozó intézkedések (pl. múzeumok, edzőtermek bezárása, az éttermekben alkoholfelhasználási tilalom). A jelenlegi adatok szerint november második hetében 188 600 a munkanélküliek száma, 2600 fővel több mint egy héttel korábban. Az országos adatokat tekintve a legtöbb elbocsátásra a fővárosban került sor.

A munkájukat ideiglenes ideig felfüggesztett munkavállalókat (permitterring) max. 52 hétig lehet ebben a státuszban tartani. Ezen időszak alatt a jövedelem függvényében 81-60% között bérezésben részesülnek havonta az állam által. A kormány ezt az időszakot 2021. január eleji bejelentése értelmében 2021. július 1-ig kiterjeszti azok részére, akik a még érvénybe lévő korlátozó intézkedések miatt nem tudnak visszatérni munkájukhoz (vendéglátó és szórakoztatóipar, turizmus).

A bruttóbérek tekintetében az elkövetkező 2 évben átlagosan mindössze 2%-os emelkedés várható. Az elemzők összességében 2020-2022 közötti időszakban 3%-os növekedést jósolnak. Így a 2013-2023 közötti tíz éves ciklusban a reálbérek növekedésének mértéke valószínűsíthetően nulla lesz.

A háztartások fogyasztása várhatóan 7,7%-kal esik vissza 2020-ban. Egyes szolgáltatások fogyasztása annyira lecsökkent, hogy a Norvég Statisztikai Hivatal áprilisban nem talál adatokat egyes termékek márciusi forgalmára. Elemzők szerint a fogyasztás mértéke

egyszerűen március, április hónapokra visszaellenőrizhetetlennek tűnik, tekintettel arra, hogy az élelmiszeripari és napi cikkek vásárlásán kívül tulajdonképpen minden más értékesítése megszűnt.

Az infláció várható mértéke idén még alacsonynak nevezhető, várhatóan 1,2% körül fog alakulni. Azonban 2021-re az előrejelzések szerint ez az érték akár több mint a háromszorosára emelkedhet, körülbelül 3,8%-ra, amely messze elmarad a Jegybank járvány előtti 2%-os tervezetétől.

A jelenlegi statisztikai adatok a 2. negyedévet követően az 1. negyedévhez viszonyítva a következők: a szárazföldi termelékenység 6,3%-kal, a háztartások fogyasztása 10,3%-kal, az export értéke 9%-kal csökkent, míg az import értéke 10%-kal emelkedett.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Felismerve a gazdasági visszaesés kihívásait, a norvég kormány március végéig **két intézkedéscsomagot** jelentett be a bajba került vállalatok és munkavállalók, önkormányzatok, tömeg- és, légitölekedés megsegítése érdekében. A válságcsomagokban foglalt célzott pénzügyi intézkedések összértéke április 4.-i becslések szerint 319 Mrd NOK (kb. 28,5 Mrd EUR), melybe a kifizetett munkanélküli járadékok, az adóterhek és illetékek könnyítése érdekében bekövetkezett állami bevétel kiesés még nem tartalmazott.

A járvány miatt bajba került vállalkozások megsegítése érdekében április 7-én bejelentett **harmadik intézkedéscsomag** (50 Mrd NOK, kb. 4,5 Mrd EUR), az úgynevezett **készpénzt folyósító válságkezelési csomag** célja a vállalkozói szektor azonnali likviditásának elősegítése fix költségeik (pl. biztosítások, bérletdíjak, közüzemi számlák) rendezése érdekében. A támogatásra visszamenőleg, március 12-től május végéig terjedő időszakra, azon norvég vállalkozások jogosultak, melyeket havonta legalább 30%-os veszteség ért az előző év azonos időszakához képest és rendszeres kiadásai költsége eléri havonta a 5.000 NOK-ot (kb. 450 €). A támogatásra jogosultak körén kívül esik a pénzügyi, a villamosenergia, a víz, az olaj és földgáz szektor, valamint a különleges támogatási programban részesülők, illetve a tevékenységet nem folytató, csődeljárás alatt álló vállalkozások. A max. igényelhető támogatás mértéke attól függ, hogy március 12. után a kormány által meghozott intézkedések miatt kényszerült-e a vállalat bezárni, vagy saját felelősségre szüntették-e be tevékenységüket. Az előbbi esetben havonta a 5.000 NOK (kb. 450 €) feletti összeg max. 90%-nak visszaigénylésére, utóbbi esetében pedig a különbözeti összeg max. 80%-ra jogosult. Ezt a támogatási formát a nyarat követően szeptemberben újra indították, melyet 2021. áprilisáig lehet igényelni.

A Norvég Központi Bank március közepétől egy héten belül (márc.16-20.) két lépcsőben **csökkentette a kamatlábat**, 1,5%-ról egészen 0,25%-ig. Május 7-én harmadszorra is mérséklést eszközölt, jelenleg **a kamatláb 0%**, amire még soha nem volt példa.

A koronavírus-járvány miatt a kormány **módosította a 2020. évi központi költségvetést, melyet a parlament június végén elfogadott**. A járvánnyal kapcsolatos kiadások összértéke 240,8 Mrd NOK (~21,5 Mrd €), melyből 157,4 Mrd NOK (~14 Mrd €) a konkrét intézkedések költsége, és 83,4 Mrd NOK (~7,5 Mrd €) pedig ezen intézkedéseken felül a járványhoz köthető egyéb automatikus rendelkezések (pl. adókiesés) értéke. A tavaly ősszel elfogadott költségvetés

még az Olajalap értékének 2,6%-t érintette, a módosított költségvetési javaslat azonban már az Alap 4,2%-t érinti. Várhatóan így összesen a tervezett összeg duplája, összesen 479,6 Mrd NOK (~44 Mrd €) kerül felhasználásra a Nyugdíjalapból, amely a 2019. évi GDP cirka 9%-ka. Az Olajalapból származó 238,8 Mrd NOK (~21,0 Mrd €) többletforrás bevonására azért van szükség, mert a norvég gazdaságot a járvány olyan súlyosan érintette, melyre 1930 óta nem volt példa. A módosított költségvetést a parlament június végén fogadta el.

A 2020. évi módosított **állami költségvetés** koronavírus-járvánnyal kapcsolatos kiadásainak megoszlása a következő:

- I. 109,5 Mrd NOK (~10 Mrd €) a vállalkozói szektort támogatására:
 - o 1. 50 Mrd NOK (~4,5 Mrd €) a kompenzációs alap a likviditás megőrzésére
 - o 2. 13,1 Mrd NOK (~1,1 Mrd €) állami hitelgarancia a légitársaságok részére
 - o 3. 10,1 Mrd NOK (~900 M €) kedvezményes banki kölcsönök
 - o 4. 36 Mrd NOK (~3,2 Mrd €) a jövedelemkiesés pótlása
- II. 50,9 Mrd NOK (~4,6 Mrd €) szociális juttatásokra:
 - o 1. 27 Mrd NOK (~2,4 Mrd €) jövedelem biztosítási intézkedések bővítésére
 - o 2. 23,9 Mrd NOK (~2,1 Mrd €) munkanélküli járadékok fedezésére
- III. 59,4 Mrd NOK (~4,3 Mrd €) adókönyvitésekre
- IV. 14,1 Mrd NOK (~1,3 Mrd €) alapvető társadalmi célt szolgáló szektorális kiadásokra
- V. 4,7 Mrd NOK (~ 425 M €) egyéb kompenzációs alapokra
- VI. 2,1 Mrd NOK (~190 M €) egyéb intézkedésekre

A **munkahelyek megvédése** érdekében a norvég kormány változtatásokat hajtott végre a munkanélküli járadék feltételrendszerében illetve egy már meglévő, Kurzarbeit-hoz hasonló programban, a „Permittering”-ben.

A **Permittering** lényege, hogy a norvég munkatörvény értelmében rossz gazdasági helyzetben a munkáltatónak lehetősége van arra, hogy munkavállalóját részben vagy akár teljes mértékben felmentse a munkavégzés alól 2020. október 31-ig maximum 26 hetes időszakra, 2020 november 1-től már maximum 52 hétig időszakra. A felmentés az eredeti munka legalább 40%-os de akár 100%-os megváltoztatása esetén értendő. A munkavállaló tényleges munkaszerződése érvényben marad, és ahogy a cég helyzete javul, úgy a munkavállaló ismét visszatérhet eredeti feltételekkel állásába. A koronavírus hatására a kormány a "Permittering" időtartamában vezetett be változtatásokat:

- 15 napról 2 napra rövidítették, azt az időszakot, amely alatt a munkáltatók a felfüggesztéstől számítva 100%-os bért kötelesek fizetni a felfüggesztett alkalmazottiak számára. Így az állam a felfüggesztéstől követő 20 napra esedékes teljes bér 18 napnyi összegének fizetését vállalta magára. 2020 szeptember 1-jét követően az állam már csak 10 napnyi bér kifizetését vállalja át.
- A 20. napot követően az állam az újbóli munkába állás időpontjáig, az éves 600.000 NOK (kb. 53200 EUR) jövedelem alatt részesülők számára az átlagkereset 80%-át folyósítja max. 300.000 NOK-ig (kb. 26.600 EUR) értékig, az e fölött keresők részére pedig havonta az átlagkereset 62,4%-nak megfelelő összeg kerül kiutalásra. A segély

alapját képező átlagkeresetet az elmúlt 12 vagy 36 hónap jövedelme alapján számolják ki, attól függően, hogy melyik a magasabb.

Tekintettel arra, hogy a koronavírus következtében minden iparág munkáltatója jogosulttá vált részben vagy akár teljes mértékben felmenteni munkavállalóját, az 5,3 millió népeséget számláló országban a 2. világháború óta nem volt egyszerre ennyi munkanélküli járadék igénylésére jogosult személy. Ezidáig összesen 421.000 db kérelem került benyújtásra a Munkaügyi és Jóléti Igazgatósághoz (NAV), melynek több mint a fele az ideiglenes felmentésekhez köthető.

A munkanélküli járadék feltételrendszerében az alábbi változtatásokat hajtotta végre a kormány:

- Az ellátás igénylésére vonatkozó minimum alapjövedelem értékének csökkentésével, már évi 75.000 NOK (kb. 6.650 EUR) bevételtől igényelhető a munkanélküli járadék.
- A lejáró munkanélküli járadékok kifizetését július végéig meghosszabbítják. Az ügyintézési hosszú ideje miatt előleg felvételére van lehetőség.
- Az egyéni vállalkozók és a szabadúszók ideiglenes jövedelemvédelemben részesülnek az elmúlt három éves átlag jövedelmük 80%-ának megfelelő összegben, de legfeljebb 600.000 koronáig (kb. 60.000 EUR). A kompenzáció a jövedelem elvesztését követő 17. naptól kezdődik.

További munkahelyvédelem érdekét is szolgáló intézkedések:

- Mentőcsomag a légi közlekedés számára – 90%-os állami hitelgaranciával 6 milliárd NOK (kb. 497 millió EUR) értékű kölcsön biztosítása. A cél az, hogy a jövőben is három légitársaság működjön. A terv szerint, a főként európai járatokat biztosító Norwegian, a nemzetközi járatokat bonyolító SAS és az országon belüli légi közlekedést nyújtó Widerøe. Enne érdekében a fenti összegből a Norwegian számára ezidáig 3 milliárd NOK (kb. 266 millió EUR), a SAS és Widerøe részére 1,5-1,5 milliárd NOK (kb. 133 millió EUR) került folyosításra.
- A kormány a belföldi turizmus mielőbbi fellendítése érdekében erőteljes kampányba kezdett, melynek köszönhetően a beldöldi szálláshelyek foglaltsága a nyári szezonra 30% körüli.
- 900 millió NOK (720 millió EUR) összegű kompenzációs alap létrehozása a kulturális ágazat, a sport és a civil szektor (NGO-k) részére. Ebből kb. 300 millió NOK (240 millió EUR) jut a kultúrára, és kb. 600 millió NOK (kb. 480 millió EUR) a sport és NGO-k megsegítésére.
- Az idénymunkát elvégző keleti munkaerő (kb. 30.000 fő) visszatérésének ösztönzése.
- A belföldi turizmus fellendítését a kormány 178 millió NOK-kal (kb. 16,1 M EUR) támogatja.

A gazdasági szereplők további támogatása érdekében **számos adókönyítési intézkedést** hozott a kormány, ezek az alábbiak:

- A március óta felmerülő ÁFA-fizetési kötelezettség elhalasztása 2020. szept. 30-ig;

- A márciusi munkabérek után esedékes 14,1%-os munkaadói járulék május 15.-i befizetési határidejét szeptember 15-re módosították; ezen munkaadói járulékból márciustól májusig, azaz 3 hónapig utólagosan 4-4%-ot visszatérítenek;
- Április 15-ről szeptember 1-re halasztották a vállalkozások részére a második negyedévre vonatkozó társasági adóelőleg befizetésének határidejét;
- Április 1-től október 31-ig az alacsony ÁFA kulcsba tartozó ágazatokban (pl. személyszállítás, szállás, kultúra) az eddigi 12%-ról 6%-ra csökkentették az ÁFA mértékét;
- Gyorsított ÁFA visszatérítés;
- Üzemanyag és sörfőzési illetékek fizetési határidejének kitolása;
- CO2 illeték-mentesség a nem kvótaköteles iparágak számára;
- Az idegenforgalmi adó 12%-ról 8%-ra csökkentik 2020. március 20. és október 31. között.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Norvégia a koronavírus válságtól függetlenül is szinte minden területen importra szorul. Új üzleti kapcsolatok létesítésére minden területen látunk lehetőséget a járvány lecsengését követően. Várjuk azon exportra képes magyar cégek jelentkezését, akik nem riadnak vissza a nyitott, de nehezebben megközelíthető norvég üzleti szférától.

A járvány kezdete óta egészségügyi területen számos magyar cég által kínált védőfelszerelés kapcsán több alkalommal is felvettük a kapcsolatot azzal a központi szervvel (Sykehus Innkjöp), amely az ország valamennyi kórházának, egészségügyi intézetének és az önkormányzatok védőfelszerelésének beszerzéséért, valamint szétosztásáért felelős. A központi szerv az eljuttatott terméktájékoztatókat és adatokat fogadta, azonban informális tájékoztatás alapján a legtöbb esetben a kínai beszállítókat részesítették előnyben.

Elérhető nemzetközi tenderek:

A nyílt nemzeti közbeszerzéseken külföldi entitások is indulhatnak. A nemzeti közbeszerzési értékhatár 500 000 NOK (kb. 47 000 EUR). A nemzeti közbeszerzési portál, a Doffin, a következő linken érhető el (részben angol nyelvű): <https://doffin.no/en>

Az európai uniós közbeszerzési értékhatár feletti közbeszerzések a következő linken is érhetőek (részben magyar nyelvű): <https://ted.europa.eu/TED/search/searchResult.do>

Az alkoholárusítás állami monopólium, részletes információ és az aktuális tenderek a következő linken érhetőek el:

- a nemzeti italbolt oldalán, norvég nyelven:
 - o <https://www.vinmonopolet.no/innkjopsprosess>
- egy bejegyzett importőr oldalán, angol nyelven:
 - o <https://www.concealedwines.com/>

Váminformációk: www.toll.no